

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. III. Rogandus est pœnitens, quando aliqua peccata prætermittit,
etiam inculpabiliter. Si rogatus neget, nisi evidenter constet de contrario,
debet absolvi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

periculo vitæ suæ inviseret infirmum pestilentia infectum, stantibus aliis, qui hoc munus possent rectè facere; nam vita corporalis Prælati multò pretiosior est & majus bonum, quàm vita subditi particularis. Hæc ille. Quæ videntur esse opposita postremæ parti nostræ Conclusionis.

33.
An hæc doctrina sit opposita ultimæ parti nostræ Conclusionis.

Sed reverà non sunt. Quod sic declaro; Conclusio nostra loquitur de obligatione, concluso omni positivo præcepto extrinsecus superaddito Episcopi, aut alterius Superioris; quæ autem hæcenus dicta sunt ex Rodrig. requirunt, ut patet, positivum præceptum Episcopi aut Prælati Regularis. Cùm enim non sit major ratio, quare hic potius debeat intervenire, quàm ille, nisi accesserit determinatio per præceptum Superioris, manet sola obligatio charitatis.

Sicuti etsi milites ex officio suo teneantur servare vigiliis & similia facere, etiam cum periculo vitæ suæ; tamen nisi accedat præceptum Superioris seu Ducis, cùm non sit ratio, quare potius hic debeat subire illud periculum, quàm ille, si nemo v.g. vigilaret, & inde damnum exercitui obveniret, nemo obligaretur ad restitutionem, quia nemo peccavit contra justitiam, sed omnes solùm peccaverunt contra charitatem, seu justitiam legalem.

34.
Quomodo intelligenda nostra Conclusio.

Deinde Conclusio nostra intelligenda est, quando alii adsunt, qui ex officio suo primo loco obligantur, & sufficiunt audiendis Confessionibus sive in gravi, sive in extrema necessitate; porro doctrina Rodrig. ut clarum est, intelligenda venit de obligatione, quam habent Religiosi, deficientibus aliis, qui ex officio suo primo loco obligantur.

35.
An Religiosi peccent contra suam professionem, si nolint in defectum Pastorum intervenire pestiferis.

Sed numquid peccant Religiosi contra suam professionem, si nolint in defectum Pastorum intervenire pestiferis? Non puto, nisi in quantum peccant contra obedientiam, quam promiserunt servare in his, quæ non sunt supra Regulam, sed secundùm eam, sicut est illud servitium in gravi necessitate communi, quando Pastores deficiunt. Et existimo id solùm voluisse Rodriguez, adeoque optimè nobiscum convenire in præsentis Conclusionis.

Progrediamur itaque ad alia, & videamus, quomodo Confessarius se debeat gerere in ipsa Confessione. Atque in primis; an debeat interrogare penitentem, quando advertit eum committere aliqua peccata.

CONCLUSIO III.

Rogandus est penitens, quando aliqua peccata prætermittit, etiam inculpabiliter. Si rogatus neget, nisi evidenter constet de contrario, debet absolvi.

EX duplici causa fieri potest, ut penitens aliqua peccata prætermittat, nempe vel defectu debiti examinis, vel quia post diligens examen non occurrunt memoriz.

Cùm autem Trident. nihil aliud requiratur, quàm ut, postquam quisque diligentiùs se examinaverit, & conscientia sua sine omni & laetitia exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus se Damnum & Deum suum mortalitèr offendisse meminerit. Ipsi. 14. cap. 5. tali casu penitentem non esse interrogandum; docet Ioannes Medina Cod. de Confess. q. de Confess. iteranda; quia ille penitens jam est integrè confessus formalitèr, quàmvis non materialitèr, & est dispositus ut tam Sacramentum, quàm effectum Sacramenti, & omnium peccatorum etiam obliorum remissionem consequatur: ergo non est cur Confessor obligetur amplius inquirere.

Adjungit verò limitationem; nisi tacere tale peccatum cedat in grave detrimentum alterius tertie personæ, cui potest ipse minister, mediâ Confessione remedium adhibere.

Sed (ut bene notat Suarez Disp. 32. Sect. 3. n. 6.) hæc obligatio extrinseca est; non enim provenit ex ministerio Sacramenti ut sic, sed ex lege charitatis: quâcumque enim alia viâ posset talis Sacerdos illud malum proximi impedire, teneretur ex charitate id facere per se loquendo. Hic autem agitur de obligatione per se vi muneris Confessoris.

Et n. 7. improbat sententiam Medina, in quantum ad principalem controversiam, id est, obligationem per se annexam muneris Confessoris, & probat Conclusionem nostram, (quam ipse ibi docet, cum Aliis, quos citat) in primis ex praxi sive practicè; quia aliis ferè numquam tenerentur Confessores interrogare homines rudes & indoctos, qui quantumcumque diligentiam præmittant, nunquam possunt per se integrè confiteri, explicando circumstantias, species, & numerum peccatorum; unde si non juventur, etiam excusabuntur, quàmvis multa omittant: atque adeò formalitèr confitebuntur integrè: ergo si hoc satis est, ut Confessor excusetur ab

ab obligatione interrogandi, numquam ferè ad hoc tenebitur. Consequens est contra praxim Ecclesiæ, & contra intentionem c. Omnis utriusque sexus, & contra rationem iudicii, & curationis seu obligationis Iudicis & medici. Ita Suarius.

Ratio verò fundamentalis est (prosequitur idem Auctor) quia Confessor non solum tenetur ex officio cavere peccatum pœnitentis in mutilatione Confessionis, sed etiam per se tenetur curare ut iudicium ipsum integrè fiat: tum quia formaliter, ac per se hoc pertinet ad officium Iudicis, cuius personam ibi Confessor gerit: debet enim Iudex causam perfectè examinare, antequam sententiam ferat, & consequenter tenetur etiam inquirere quantum necesse est, juxta naturam iudicii, ut causa sufficienter in illo foro explicetur; tum etiam, quia non solius peccatoris, sed etiam Dei, suo modo; res agitur in tali iudicio; & ideo tenetur Iudex etiam partes Dei agere, & omnem Dei offensionem ad tale iudicium asserre, priusquam reus absolvatur.

Unde quod Soto distinct. 18. q. 2. a. 4. verè. fin. dixit; officium per se Confessoris non esse interrogare pœnitentem, sed ipsum audire, sano modo intelligendum est: est enim id verum per se; id est, nullo supposito defectu vel impotentia ex parte pœnitentis sibi relicti; quia ipse debet sua sponte omnia dicere & prævenire; ut sic dicam; interrogaciones Confessoris. Tamen, supposita imperfectione pœnitentis, ad officium Confessoris per se spectat iurare illum, & consequenter etiam interrogare, si necesse sit, ut Confessio integrè fiat. Hactenus præfatus Auctor. Quem sequitur Lugo Disp. 22. n. 18. & Alii Recentiores.

Valquez autem q. 93. a. 3. dub. 7. n. 2. Certè, inquit; non video ex hac ratione convinci posse Medinæ sententiam; verumtamen probabilior hæc (sententia Suarii) videtur; cum facilè sit Sacerdoti instruere pœnitentem illius peccati, maxime quod cum evidenter constet Sacerdoti, omisisse aliquod peccatum, quod manifestum erat, suspicari potuit, non exactam fecisse, aut adhibuisse diligentiam in examine.

Addit n. 3. Cum videt moraliter sufficientem adhibuisse diligentiam pœnitentem, quod conjici poterit ex statu personæ, ex tempore post ultimam Confessionem, ex modo confitendi, non esse necessarium interrogare, etiam si probabiliter credat Confessarius, forsan novum aliquod peccatum investigatum in pœnitentia; quia pœnitentis est confiteri, & ad hoc, examen adhibere debitum; Confessarii verò non est examinare pœnitentem absolute, nisi propter defectum illius pœnitentis, quem ipse, si absolvere velit, supplere tenetur.

Deinde notat n. 4. hoc esse intelligendum, quando pœnitens bene novit, quæ necessaria sunt ad substantiam Confessionis; si verò, inquit, aliquis aut rusticus, aut aliàs ignorans omittat in Confessione, quæ necessaria sunt, ut circumstantiam aliquam specificam vel numerum, tenetur advertere Confessarius, & supplere hunc defectum; quia quàmvis ignorantia excuset pœnitentem, ne peccet; tamen non excusat ita, ut illa sit sufficiens materia Sacramenti, & ita incumbit Sacerdoti examinare; quod pœnitens indistinctè confitetur.

Sed contra hoc ultimum insurgit Lugo supra, dicens: Hic etiam diligenter se examinavit; quod autem peccata taceatur propter oblivionem, vel propter ignorantiam, parùm refert; cum in jure oblivio & ignorantia inculpabiles semper æquiparentur, & cum illa ignorantia potuit stare diligens examen juxta capacitatem suam.

Eandem rationem Valquez, impugnat Dicastillo Disp. 10. n. 495. Fallum, inquit, est, tunc illam non esse materiam sufficientem Sacramenti. Nam si Confessor dissimularet omnino, quantumvis peccaret; non esset irritum Sacramentum, eo ipso, quod ex parte pœnitentis non esset peccatum in ea omissione explanationis; dummodo, in dolore non esset defectus; esset enim tunc Confessio formaliter integra, ut patet. Quapropter obligatio Sacerdotis ex officio Iudicis, quod exercet, & Medici deducenda est.

Itaque quando Sacerdos advertit, & quasi evidenter ei constat, pœnitentem non satis causam aut morbum declarasse, si aliud non obstat; id est, si commodè possit, tenetur tamquam Iudex causam, & tamquam Medicus morbum investigare; argum. cap. Omnis utriusque sexus 12. de Pœnit. & Remiss. ibi: Sacerdos autem sit discretus & cautus, ut more periti Medici superfundat vinum & oleum vulneribus sauciati, diligenter inquirens & peccatoris circumstantias & peccati: quibus (aliàs, ex quibus, seu, per quas) prudenter intelligat, quale debeat ei præbere consilium, & cuiusmodi remedium adhibere diversis experimentis utendo ad salvandum (aliàs, sanandum) ægrotum. Ergo potest, imò, debet interrogare pœnitentem de circumstantiis peccatorum.

Fateor, inquit; sed ubi dicitur, quod possit & debeat interrogare de peccatis, quorum pœnitens nullam fecit omnino mentionem?

Respondet; ubi comparat Sacerdotem perito Medico, qui interrogat non tantum circumstantias morbi, quem ægrotus explicavit; sed etiam inquit alios morbos, quorum ægrotus non meminit, quando videt ægrotum ex ignorantia eos non aperire. Et verò sicut illa interrogatio Medici non debet esse molesta infirmo, quia ordinatur ad ejus sanationem,

Y y 2

40.
Contra
Valquesium
arguit
Lugo

& Dicastillo.

41.
Sacerdos
tamquam
Iudex causam, &
tamquam
Medicus
morbum
investigare.
cap. 12. de
Pœnit. &
Remiss.

42.
Obiectio
solvitur.

38.
Probatur
opposita
sententia,
ex eodem
Auctore.

39.
Explicatur
dictum So-

Lugo

39.
Valquez
probabilior
sententiam
Suarii.

Interrogatio Confessarii non debet esse molesta penitenti.

quæ aliàs fortè impediretur; pari utique ratione illa interrogatio Confessarii non debet esse molesta penitenti, immo grata magis, quàm si taceret; quia si postea recordetur illius peccati, cuius jam inculpabiliter oblitiscitur, tenetur illud confiteri; quod indubiè magis molestum ei erit, quàm si nunc simul cum aliis confiteatur, præsertim Sacerdoti, qui aliunde habet notitiam illius peccati.

Prudens iudicium requirit plenam informationem,

Nec solum medicus est Sacerdos, sed etiam Iudex; iudicium autem prudens semper videtur requirere plenam informationem & examen testium, circa ea; quæ pertinent ad sententiam proferendam.

43. Obiectio.

Prorsus, reponis; sed de iis tantum, quæ quis tenetur testari secundum dispositionem juris; jam autem penitens solum tenetur dicere ea, quæ post diligens examen memoriæ occurrunt; nullibi porro Concil. Trident. illud examen committit Confessario; quando penitens hoc ab illo non requirit, & ipse per se capax est.

Nec obstat; quòd de facto ordinariè penitentes interrogentur à Confessariis, hoc enim solum verum est in hominibus rudibus, vel quando Confessarius ex dictis colligit, penitentem aliquod peccatum tacere ex verecundia, vel ignorantia, aut ruditate.

44. Solvitur.

Respondeo; sicut Concilium non committit ipsi examen; quando penitens per se capax est, ita nec nos committimus, nisi manifestè constet aliquod peccatum præmittere.

Attiaga.

Pro quo nota ex Attiaga Disp. 43. n. 18. non posse in hoc puncto regulam universalem tradi; nam si Confessio est hebdomadaria aut brevis temporis, non videtur id necessarium; supponitur enim tunc penitens curam maiorem habere suæ conscientiæ, & facile recordari, quæ intra illud breve tempus admisit: si verò sit temporis longioris, tunc attendenda est qualitas personæ; docti enim & prudentes supponunt se meliùs examinasse, ideoque non erit necessarium eos ulterius interrogare: si verò sint rudiores, quia hi & minus solent esse attentis, & examen non ita sciunt facere, possunt uno verbo circa finem interrogari, an fortasse putent aliquid se oblitos, an velint ut brevissimè examinentur in his materiis, in quibus nihil dixerunt; tunc autem prudenter valde sunt interrogandi, & non nisi de his peccatis; quæ possunt in tales personas cadere; ac denique ita, ut eis non causetur pudor & horror circa Confessionem, nec excitetur species de peccatis, de quibus fortè nihil cogitaverant.

Quid faciendum cum rusticis & planè rudibus.

In rusticis denique & planè rudibus, estò se non examinaverint priùs, non debent propterea remitti ad examen, quia illi adhuc, quando homo ipsis in memoriam revocat ipsam materiam, & quærit, an hoc illove

modo peccaverint, vix se possunt recollere, quid ergo per se illi facient? Certe inter numeros, quos audivi, rarissimos potui invenire, qui etiam postquam dixerunt se jam examinasse & præparasse, potuerint unum vel alterum peccatum dicere, & non fuerit tibi semper necessarium breviter discurrere per præcepta eos examinare; & verò etiam læpè egi Deo gratias, dum post repetitas interrogaciones tales, unam aliquam materiam Absolutionis deprehendi. Hac ille.

Si ergo à me quæritur, qualem diligentiam debeat adhibere Confessarius in examinando penitentem? Respondeo paucis; non maiorem, quam ipse penitens in se examinando; immo non tam magnam; cum penitens magis debeat procurare integritatem Sacramenti, quàm Confessarius; hic enim solum in debetum illius. Penitens porro non tenetur ad exactissimum examen suorum peccatorum, ut alibi adhuc diximus, sed ad humanum, hoc est, tale, quo Sacramentum istud non reddatur nimis grave & onerosum.

Non ergo rectè sequitur; per talem interrogationem magis potero scire numerum vel speciem; ergo adhibenda est; sicuti hæc Consequentiæ non valet: Si penitens adhuc una hora à examinatore seipsum; invenit nova aliqua peccata; ergo tenetur se adhuc unà hora examinare: Prudentia itaque necessaria est à hoc negotio, ne vel nimis multa, vel nimis pauca interrogentur à Confessario. Veluti alio loco diximus, eandem prudentiam necessariam esse in penitente, ne se in conscientia examine nimium vexet, vel se nimis leviter expediat.

Ex his deducitur; pauciores & crassiores interrogaciones debere fieri homini inculto & barbaro, recenter ad fidem converso, quàm alicui, qui semper catholicè vixit; levius examinandum rusticum, qui non solet habere nisi communia peccata, quàm hominem civilem, qui sæpe habet subtiliores & magis intricatos casus; minus exactè interrogandum esse ægrotum, qui pro debilitate capitis non potest ad subtiliora attendere, quàm hominem sanum & robustum: denique qui plura habet peccata, si exactissimè circa singula particulari deberet examinari, esset opus molestissimum & quasi moraliter impossibile, scilicet qui pauciora habet peccata; & sic dicuntur de cæteris qualitatibus penitentium, & prout prudentia dictaverit, magis vel minus est examina, ubi examen necessarium est, præsertim superiùs dicta; & maxime serva temperantiam in rebus turpibus & obscenis, ut omnes Doctores monent; tum ne fortè ex ejusmodi interrogacionibus penitens mala discat, quæ bene ignorabat; tum etiam, ne refricari memoriam periculum generet novum, aut ipsius Confessarius, descendendo nimis ad particularia,

cularia, sibi scandalum præparet & ruinam.

Apposît Rit. Rom. Tit. de Sacram. Pœnit. §. Ordo ministrandi Sacramentum Pœnitentiæ: Si Pœnitens, inquit, numerum & species, & circumstantias peccatorum, explicatu necessarias, non expresserit, eum Sacerdos prudenter interroget. Sed caveat, ne curiosus aut inutilibus interrogatoriis quemquam detineat; præsertim iuniores utriusque sexus vel alios, de eo quod ignorat imprudenter interrogans, ne scandalum patiantur; indeq. peccare discant.

Abhinc dem a curio & inutilibus interrogatoriis ex Rit. Rom.

47. Quando interrogari debet pœnitens, an ad singula peccata, an vero in fine Confessionis.

Quærent hic Aliqui, quid melius sit, Confessarium interrumpere pœnitentem interrogationibus ad singula peccata, an verò omnia differre in finem, ne turbetur pœnitens. Quamvis Aliqui (inquit Vázquez supra) in praxi existiment melius esse perfectâ Confessione à pœnitente Confessarium singula, quæ indistinctè ille dixit, examinare; salubrius tamen & facilius existimo, statim examinare singula, ne iterum cogatur Confessarius Confessionem à principio repetere, & forsân obliviscatur alicujus, quod pœnitens confusè & indistinctè confessus fuerat.

Lugo Disp. 22. n. 15.

Idem sentit Lugo Disp. 22. n. 15. quem sequitur Arriaga supra n. 9. dicens se illâ praxi semper usum fuisse, & bene sibi successisse. Et addit aliam rationem; quia, inquit; forsasse molestius erit pœnitenti, & majorem ei adferet pudorem, in fine postquam dixerat turpia peccata, iterum ea illi revocare in memoriam, & primò tunc de numero aut circumstantiis neglectis interrogari, quam si dum ea actu dicit, suaviter de illis interrogetur. Quoties? Cum liberâ, an cum uxorata? &c.

48.

Habet etiâ ea doctrina, non differendi mentionem, locum in obligatione restituendi, si occurrat: nam Confessarius, maxime dum accusatus est multus, non potest ita sibi esse præsens & memor omnium præcedentium, ut recorder se in illo notasse eam obligationem; facilius ergo potest monere statim, dum illud peccatum audit. In quo tamen nolumus nimis universalem & quasi intallibilem in ullam partem regulam assignare; quia prudentia sæpè dicere potest, non esse periculum oblivionis, & opportuniorem fore in fine occasionem. Debet ergo tunc prudentiâ Confessarii res tota committi. Hæc ille.

Quomodo intelligendum Rit. Rom.

Nec aliud puto voluit Rit. Rom. supra ubi sic ait: Tùm pœnitens Confessionem generalem latinâ vel vulgari lingua dicat; sicut, Confiteor &c. vel saltem utatur his verbis: Confiteor Deo omnipotenti & tibi Pater, Peccata sua exinde contriteatur, adjuvante, quotiescumque opus fuerit, Sacerdote: qui consentem non repobendet nisi finita, ut dicitur, Confessione, neque interpellabit, nisi opus fuerit aliquid melius intelligere. Præsertim fiduciam ei præbeat, & humaniter suggerat, ut omnia peccata sua tunc & integrè confiteatur, remota

stultia illâ quorundam verecundiâ, quâ præpediti suadente diabolo, peccata confiteri non audent.

Quantum ad interrogationes, quas Aliqui putant præmittendas Confessionem; v. g. an fecerit diligens examen ab ultima Confessione; an impleverit pœnitentiâ sibi impositam; an afferat dolorem & propositum requisitum; an debeat restitutionem pecuniâ, honoris vel famæ; an habeat casus reservados; an excommunicationem aliquam, & qualem; has, inquam, & similes interrogationes, Alii communius rejiciunt; non quasi per eas pœnitens obligaretur ad peccata sua dicenda extra Confessionem, quoniam certum est, illa omnia cadere sub sigillo, ut patet ex dictis præced. Sect. sed quia ut plurimum inutiles; quoniam ex ipsa Confessione cognosci illa possunt, & aliunde sæpè erit utile Confessionem audire, licet postea non sequatur Absolutio defectu doloris aut propositi: quippe ipsâ Confessione sæpè emollitur cor pœnitentis, & concipit dolorem ac propositum, quo carebat, præsertim superatâ jam illâ difficultate & labore Confessionis; argum. cap. Quod quidam s. de Pœnit. & Remiss. ibi: Consultationi tue caute respondemus, quòd eorum Confessionem recipere debet, & eis de criminibus consilium exhibere; quâ licet non sit vera huiusmodi pœnitentiâ, admittenda est tamen eorum Confessio, & crebris & salubribus monitis pœnitentiâ inducenda.

49. An aliquæ interrogationes hinc præmittendæ de Confessione.

Igitur peractâ Confessione, si dubitatur de dolore aut proposito, interroget Confessarius pœnitentem, an ex animo detestetur peccatum, & proponat de cætero non peccare, per consequens, an sit paratus restituere rem alienam, ubi & quando commodè potuerit, & similiter vitare occasiones peccatorum; si affirmet, tenetur Confessarius ei credere.

Quid inter rogandum peractâ Confessione.

In quo observant DD. non debere Confessorem proponere pœnitenti omnes difficultates, quæ in vitandis peccatis occurrere possunt; quia constituet illum in manifesto periculo, non solum non habendi propositum efficacè in futurum; sed etiam denovo peccandi. Satis ergo est, ut propositum in generali scditate peccati, Dei bonitate, & periculo damnationis &c. pœnitens concipiat generale propositum, nunquam iterum peccandi mortaliter; neque oportet, ut Confessor sibi persuadeat & iudicet etiam probabiliter ita esse futurum; sed satis est, ut existimet pœnitentem nunc habere tale propositum, quamvis post breve tempus illud sit mutaturus. Ita (inquit Suárez supra Sect. 2. n. 2.) docent omnes Auctores.

50. Non debet Confessor proponere omnes difficultates que in vitandis peccatis occurrere possunt.

Et ratio est clara ex iis, quæ dicta sunt supra in materia de Contritione, ad quam remitto Lectorem. Solum addo quod lego in Rit. Rom. loco supra allegato: Demum, auditâ Confessione perpendens peccatorum, quæ ille admisit, magnitudinem ac multitudinem, pro eorum

Y y 3 gravitate,

gravitate, ac penitentis conditione, opportunitas correptiones ac admonitiones, prout opus esse viderit, paternâ charitate adhibebit, & ad dolorem & Contritionem efficacibus verbis adducere conabitur, atque ad vitam emendam ac melius instituentiam inducet, remediaq; peccatorum traderet.

§ 1.
Objectio.

Sed dicit aliquis; aliquando fit penitentem prius confiteri omnia peccata sua, & postea non posse absolvi, ratione alicujus casus reservati: ergo melius est, ut prius interrogetur de casibus reservatis.

Solvitur ex
Suario.

Respondet Suarez supra Sect. 3. n. 2. hæc cura magis ad penitentem spectat, quam ad Confessorem; ipse enim scire debet, an casum aliquem reservatum afferat, ideoque si illum habeat, interroget Confessorem, quam jurisdictionem habeat in casus reservatos: nam si ille non interrogat, Confessor potest præsumere necessariam non esse. Quod si fortasse penitens ignoret, qui sint casus reservati, sive Confessor dicat se habere potestatem in illos; sive neget, nihil proderit penitenti; imò licet ipsum interroget, an casum aliquem reservatum afferat, non poterit respondere; donec ex discursu Confessionis Sacerdos id possit discernere. Inconveniens ergo illud accidentarium est; quod ex aliis etiam causis oriri potest ob indiscretionem vel ignorantiam penitentis, quam non potest semper Confessor prævenire. Hæc ille.

§ 2.
Replica.

Sed contra facit; quod penitens, audiens eum non habere potestatem in reservata, poterit accedere alium, qui eam habeat, ne forte si habeat casus reservatos, quos ignorat, iteratò debeat eos alteri confiteri.

Praxis con-
trariatur
Rit. Rom.

Interim praxis est in contrarium, etiam quoad illas interrogaciones, quas præscribit Rit. Rom. supra hisce verbis: Penitens si opus fuerit, admonetur, ut quâ decet humilitate mentis & habiùs accedat, flexis genibus signo crucis se muniat. Mox Confessarius inquirat de illius statu (nisi aliter notus fuerit) & quampridem sit confessus, & an impostam penitentiam adimpleverit, num ritè atque integrè alias confessus fuerit, num conscientiam suam sic debet, prius diligenter discussisset.

An debeat
interrogari
tempus elap-
sum ab ul-
tima Con-
fessione.
Lugo.

Illud, inquit Lugo supra n. 14. judico utilissimum, quod penitens ignotus, communiter interrogetur initio de tempore, elapso ab ultima Confessione: nam id multum juvat ad numerum peccatorum postea melius percipiendum.

§ 3.
An si pen-
nitens in-
terrogatus,
neget se
peccatum
commisisse
debeat ab-
solvî.

Respondeo; satis tempestivè hoc interrogabitur, quando erit necessarium ad numerum percipiendum. Melius ergo totum relinquatur discretioni & prudentiæ Confessarii, omnibus considerandis maturè consideratis.

Restat una difficultas: quid si penitens interrogatus, neget se peccatum commisisse, numquid absolvendus? Respondet secunda pars Conclusionis: Nisi evidenter constet de contrario, debet absolvi.

Ratio est; quia tunc Confessio est formaliter integra, cur ergo non debeat absolvi? Maxime cum in hoc Sacramento credatur reo pro se, & contra se loquenti. Sin autem manifestè constet, ipsum mentiri formaliter contra integritatem Confessionis; constat etiam manifestè; nec debere, nec posse absolvi, quia Confessio non est formaliter integra, adeoque non est legitimè dispositus. Et ideo quandocumque Sacerdos probabiliter cognoscit, penitentem culpabiliter omittere aliquod peccatum, debet eum desuper interrogare; quia, ut antè dictum est, debet probabiliter saltem judicare, ipsum esse legitimè dispositum, ad suscipiendum Sacramentum, & effectum Sacramenti, alioquin peccat contra reverentiam in Sacramenti.

Cæterum, ut constet manifestè Confessio ipsam formaliter mentiri, negando delictum à se commissum, non sufficit quod manifestè constet ipsum peccasse; sed insuper constare debet, ipsum alteri istud peccatum non fuisse confessum: nec hoc sufficit, sed præterea requiritur, ut sciat eum non habere justam causam, hic & nunc reticendi illud peccatum. Quippe si vel antè confessus fuit, vel nunc habet justam causam non confitendi, liquet profectò, quod non mentiatur formaliter, neque materialiter; cur ergo non debeat absolvi?

Interim putat Arriaga supra n. 12. via potè intercedere causam justam: etenim cause justæ reticendi aliquod peccatum in Confessione nullæ aliæ penitus intervenire possunt, quàm quod timeatur aliquod grave malum, si Confessarius illud peccatum relict. At totum hoc periculum jam ibi non habet locum, cum proponatur jam Confessarius aliunde illud peccatum scire, & quidem notitiâ, quâ potest sine sigilli Confessionis violatione: si ergo Confessarius illi tunc dicat, se jam certè scire illud peccatum, est planè inexplicabile, quales possint tunc esse justæ cause, ob quas non teneatur penitens dicere in Confessione peccatum illud.

Respondeo; justa causa erit, si sciat quod Confessarius postmodum suum peccatum revelabit tamquam dictum in Confessione, ut addat majorem certitudinem. Iusta causa esse poterit, si sciat quod Confessarius, audita Confessione illius peccati, sollicitabit ipsum ad turpia, quod non audeat facere quamdiu negat peccatum. Sed hæc rara sunt.

Sæpius autem contingit, ut penitens neget aliquod peccatum, quod tamen reverè fecit, & quod fecisse Confessarius novit ex Confessione complicitis; v. g. sponsus & sponsa confitentur eidem, sponsus fatetur se inhonestè sponsam attraxisse, immo carnaliter cognovisse; ipsa autem nihil simile confiteatur. Quid faciet Confessarius? Examinabit eam desuper. Est periculum violationis sigilli. Absolvat.

Est periculum, imo ponamus, certitudo moralis invalidae Absolutionis.

Respondeo; consultum est in hoc & similibus casibus, qui non raro accidunt, Confessarium regulariter statuere apud se, interrogare utrumque de simili materia, independenter à Confessione alterius, & tunc illa interrogatio fieri potest absque periculo violationis sigilli, ut patet; quamvis adhuc res perplexa: eò quòd facile suspicabitur, id procedere ex Confessione sponsi; proinde suspicabitur fractionem sigilli cum avertione à Confessione, eisdè à parte rei non sit fractio sigilli.

Sed cum sit falsa suspicio, parùm curanda, quando per talem interrogationem speratur Confessio peccati elicienda. Alioquin etiam, dum extra Confessionem sciret peccatum verè commissum, non posset interrogare. Verumtamen cautissimè procedendum, ut nihil minus cogitet penitens, quàm quòd interrogatio illa proveniat ex alterius Confessione.

Sed quid si neget peccatum? Respondeo; absolvi debet, si aliunde non constet, quàm ex Confessione sponsi; cum non magis huic, quàm illi debeat Confessarius adhibere fidem. Atque ut major fides deberetur affirmanti, maximè si alioquin sit bonæ vitæ, quàm neganti, quod sæpius natum est contingere ob pudorem; at tamen cum aliunde fieri possit, ut sponsa alteri fuerit peccatum istud confessa, aut alias habeat iustas causas; negandi se illud admisisse; tutius erit dare Absolutionem, quàm negare: immo dari debet, saltem quando negatio foret revelatio sigilli, id est, quando penitens suspicaretur, quod à parte rei est; scilicet, illam negationem procedere ex sola Confessione sponsi.

Sequitur alia quaestio non minus intricata; & magis molesta: quid faciendum Confessario, qui ex Confessione alterius vel utriusque conjugum colligit, imò evidenter cognoscit, matrimonium eorum esse invalidum; quod ipsi tamen putant validum. Sive generaliter, quando & quomodo Confessarius teneatur ignorantiam penitentis tollere. Opus profectò maximà indiget prudentià, ut ex his, quæ jam edissero, luculentius apparebit.

CONCLUSIO IV.

Ignorantiam vincibilem semper, invincibilem tunc teneatur Confessarius auferre, quando ex scientia non sequitur majus incommodum.

DE prima parte non est relictus dubitandi locus, sic intelligendo eam, ut Confessa-

rius non possit absolvere penitentem, quem novit peccare mortaliter ex ignorantia culpabili, v. g. fornicari, nisi tollat illam ignorantiam; & sublatà ignorantia penitens doleat de peccato commisso, & proponat seriam emendationem. Res per se clara est; nam talis quoadiu manet in tali ignorantia, est indispositus, defectu debiti doloris, ad accipiendum saltem effectum Absolutionis; ergo Confessarius vel debet tollere illam ignorantiam, vel non potest eum absolvere, nisi ad summum exterius, quando aliunde adesset causa sufficiens simulandi Sacramentum, quod rarissime, si unquam, accidit; adeoque illius casus metaphylici non debet haberi ratio in communi doctrina, seu in generalibus Conclusionibus.

Nec obstat; quòd sublatà ignorantia vincibili, fortè gravius peccabit; quia, equidem nunc graviter peccat, ut supponitur; & aliunde illud augmentum, quod accedet ex perfecta cognitione malitiæ, non est tantum, ut possit esse causa sufficiens ministrandi Sacramentum indisposito; aut simulandi Sacramentum; non sunt autem faciendà mala, ut eveniant bona. Vel ergo, sicut dixi, est omittenda Absolutio, vel tollenda illa ignorantia, quæ est communis DD. sententia.

Quid ergo, inquis, agendum Confessario, si advertat penitentem ignorare Christianæ fidei rudimenta?

Respondetur; sufficit, ad hoc, ut in presenti eum absolvat, quòd paucis ei proponat credenda necessitate mediis, v. g. Deum unum & trinum; Christum fuisse Deum & hominem, pro nobis mortuum &c. quorum fidem, proponente ea Confessario, penitens eliciat, cum dolore de negligentia, & proposito postmodum diligentius addiscendi necessaria scitu; etiam tantum necessitate præcepti. Quàmvis si tempus suppetat, rectè facturus sit Confessarius, eum breviter in potissimis instruendo.

Potest quoque Confessarius supponere quoad bene morigeratos, vel confiteri solitos, eis non deesse scientiam necessarium scitu, similiter dolorem & propositum requisitum. Si tamen ex aliquo signo adverteret defectum, etiam inculpabilem, absque dubio teneretur eum tollere, cum impediatur valorem Sacramenti, vel non absolvere.

Appositè Rit. Rom. supra: Si, inquit, Confessarius pro personarum qualitate cognoverit penitentem ignorare Christianæ fidei rudimenta; si tempus suppetat, eum breviter instruat de articulis fidei, ac aliis ad salutem cognitu necessariis, & ignorantiam eius corripiat; illumq; admoneat, ut ea postmodum diligentius addiscat.

Quantum ad ignorantiam invincibilem, quæ non impedit effectum Sacramenti; v. g. conjuges ignorant invincibiliter invaliditatem sui matri-

rius non potest absolvere penitentem, qui peccat mortaliter ex ignorantia culpabili, ei permancente.

Occurrit objectioni.

58. Quid si penitens ignoret rudimenta fidei Christianæ?

Rit. Romanum.

59.

Responso.

76. Quid si n. penitens peccatum negat?

Quomodo Confessor deest tollere ignorantiam penitentis.

77. Quid si n.